

Πώς αντισταθμίζουν τα σχολεία τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες;

PISA

PISA in Focus #76

Πώς αντισταθμίζουν τα σχολεία τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες;

- Οι μαθητές έχουν καλύτερες επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες όταν φοιτούν σε σχολεία με αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένης της προσαρμοστικής και καθοδηγούμενης από τους εκπαιδευτικούς διδασκαλίας, του καλού παιδαγωγικού κλίματος πειθαρχίας και της υποχρεωτικής παρακολούθησης των μαθημάτων φυσικών επιστημών) και με υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικούς πόρους (συμπεριλαμβανομένων των καθηγητών φυσικών επιστημών, των εργαστηρίων και των εξωσχολικών δραστηριοτήτων), κατά μέσο όρο, αφού ληφθεί υπόψη το κοινωνικοοικονομικό προφίλ των μαθητών και των σχολείων.
- Τα υποστηρικτικά περιβάλλοντα και οι ποιοτικοί πόροι συναντώνται συχνότερα σε κοινωνικοοικονομικά ευνοημένα σχολεία, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα σχολεία συχνά ενισχύουν, αντί να αντισταθμίζουν, τους εκπαιδευτικούς πόρους των μαθητών από το σπίτι. Όμως, στην Εσθονία, το Ισραήλ, τη Λετονία, το Μακάο (Κίνα), το Μαυροβούνιο, τη Νορβηγία και την Τυνησία, οι μαθητές στα κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα σχολεία έχουν πρόσβαση σε περιβάλλοντα μάθησης και πόρους συγκρίσιμης ποιότητας (ή και καλύτερης, από ορισμένες απόψεις) με τους συνομηλίκους τους στα ευνοημένα σχολεία.
- Περίπου το ένα τρίτο της διακύμανσης των επιδόσεων στις θετικές επιστήμες μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ εξηγείται από το βαθμό της ισότητας στην κατανομή των εκπαιδευτικών πόρων μεταξύ των ευνοημένων και των μη ευνοημένων σχολείων, με τα πιο δίκαια συστήματα να έχουν καλύτερες επιδόσεις κατά μέσο όρο.

Όπως γνωρίζουν καλά οι εκπαιδευτικοί, υπάρχουν πολλά εμπόδια στη μάθηση που ξεκινούν εκτός σχολείου, όπως αυτά που προκύπτουν από τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες. Σε πολλά εκπαιδευτικά συστήματα, η συγκέντρωση μαθητών από μη ευνοημένα περιβάλλοντα σε ορισμένα σχολεία αποτελεί πρόσθετη πρόκληση. Ωστόσο, είναι επίσης αλήθεια ότι τα σχολεία με αποτελεσματικά μαθησιακά περιβάλλοντα και πόρους υψηλής ποιότητας μπορούν να αντισταθμίσουν, τουλάχιστον εν μέρει, τις μεγαλύτερες κοινωνικές ανισότητες.

Εάν τα σχολικά συστήματα επιδιώκουν να δημιουργούν συνθήκες ίσων ευκαιριών, ώστε όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από το οικογενειακό τους υπόβαθρο, να έχουν την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση, τότε οι τύποι πρακτικών και πόρων που σχετίζονται με καλύτερες επιδόσεις των μαθητών πρέπει να χρησιμοποιούνται σε κάθε σχολείο, όχι μόνο στα ευνοημένα σχολεία.

Αυτό που κάνουν τα σχολεία και οι πόροι που διαθέτουν επιδρούν στις επιδόσεις των μαθητών.

Τα αποτελέσματα του PISA 2015 δείχνουν ότι, σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες και οικονομίες, το 26% της διακύμανσης των επιδόσεων στις φυσικές επιστήμες παρατηρείται μεταξύ των σχολείων, το 22% μεταξύ των σχολικών συστημάτων και το υπόλοιπο 53% μεταξύ των μαθητών. Αυτό σημαίνει ότι, ακόμη και αν τα ατομικά χαρακτηριστικά των μαθητών - όπως το φύλο τους ή η κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση - τείνουν να έχουν ισχυρό αντίκτυπο στις επιδόσεις τους στις φυσικές επιστήμες, αυτό που συμβαίνει στο σχολείο και στην τάξη είναι αποφασιστικής σημασίας.

Για παράδειγμα, ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν τις φυσικές επιστήμες συνδέεται στενά με τις επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες. Οι μαθητές σημειώνουν υψηλότερη βαθμολογία στις φυσικές επιστήμες όταν αναφέρουν ότι οι καθηγητές τους στις φυσικές επιστήμες «προσαρμόζουν το μάθημα στις ανάγκες και τις γνώσεις τους» ή «παρέχουν ατομική βοήθεια όταν ένας μαθητής δυσκολεύεται να κατανοήσει ένα θέμα ή μια εργασία» (προσαρμοστική διδασκαλία). Οι μαθητές σημειώνουν επίσης υψηλότερη βαθμολογία στις φυσικές επιστήμες όταν αναφέρουν ότι οι καθηγητές φυσικών επιστημών «εξηγούν συχνότερα τις επιστημονικές ιδέες», «συζητούν τις ερωτήσεις τους» ή «επιδεικνύουν μια ιδέα» (διδασκαλία που καθοδηγείται από τον εκπαιδευτικό).

Οι μαθητές τείνουν να έχουν καλύτερες επιδόσεις στα σχολεία που παρέχουν ένα περιβάλλον που ευνοεί τη μάθηση. Κυρίως, αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές ακούν τον εκπαιδευτικό, φέρονται στους άλλους μαθητές με σεβασμό και δεν διαταράσσουν τη ροή της διδασκαλίας (παιδαγωγικό κλίμα πειθαρχίας). Σημαίνει επίσης ότι, σύμφωνα με τους μαθητές, οι καθηγητές τους δείχνουν ενδιαφέρον για κάθε μαθητή, παρέχουν επιπλέον βοήθεια όταν χρειάζεται και δίνουν στους μαθητές ευκαιρίες να εκφράσουν τις ιδέες τους (υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό). Όταν οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι οι εκπαιδευτικοί είναι υποστηρικτικοί και τους αντιμετωπίζουν δίκαια, τείνουν να έχουν μια ισχυρότερη αίσθηση του ανήκειν στο σχολείο, η οποία, με τη σειρά της, έχει θετικό αντίκτυπο τόσο στις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις όσο και στην ικανοποίηση από τη ζωή τους.

Σχολικοί παράγοντες που σχετίζονται θετικά με τις επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες

Πολυεπίπεδα μοντέλα εκπαιδευτικών συστημάτων, σχολείων και μαθητών

Σημειώσεις: Όλες οι μεταβλητές έχουν εισαχθεί από κοινού σε ένα μοντέλο παλινδρόμησης τριών επιπέδων. Το σχήμα περιλαμβάνει μόνο τις μεταβλητές σε επίπεδο σχολείου με θετική συσχέτιση με τα αποτελέσματα στις φυσικές επιστήμες.

Οι στατιστικά σημαντικοί συντελεστές έχουν σχετικούς δείκτες z πάνω από 1,96.

Το μοντέλο λαμβάνει υπόψη την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των μαθητών και των σχολείων και άλλες μεταβλητές.

Βλ. σχήμα II.7.2 στο OECD (2016), *PISA 2015 Results (Volume II)*, Results (Volume II), for a complete list of the variables in the model.

Οι παράγοντες κατατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά των z-scores για τις χώρες του ΟΟΣΑ.

Πηγή: OECD (2016), *PISA 2015 Results (Volume II): Policies and Practices for Successful Schools*, Σχήμα II.7.2.

Η επαφή με τη διδασκαλία των φυσικών επιστημών είναι επίσης σημαντική. Οι μαθητές σε σχολεία που απαιτούν να παρακολουθούν τουλάχιστον ένα μάθημα φυσικών επιστημών την εβδομάδα σημειώνουν υψηλότερη βαθμολογία από τους μαθητές που δεν υποχρεούνται να παρακολουθούν κανένα μάθημα φυσικών επιστημών. Οι χαμηλές επιδόσεις τους μπορεί να είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους αυτοί οι μαθητές δεν παρακολουθούν μαθήματα φυσικών επιστημών εξαρχής- αλλά η πλήρης αποκοπή τους από φυσικές επιστήμες στο σχολείο μπορεί απλώς να διευρύνει το χάσμα επιδόσεων μεταξύ αυτών και των συμμαθητών τους με καλύτερες επιδόσεις.

Η εξασφάλιση της πρόσβασης σε ποικίλους εκπαιδευτικούς πόρους και η ικανότητα του προσωπικού του σχολείου να αξιοποιεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αυτούς τους πόρους είναι ένας άλλος τρόπος για να βοηθήσουν τα σχολεία τους μαθητές. Το PISA διαπιστώνει ότι οι μαθητές έχουν καλύτερες επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες όταν τα σχολεία διαθέτουν ειδικευμένους εκπαιδευτικούς φυσικών επιστημών και εργαστηριακό και άλλο υλικό υψηλής ποιότητας για πρακτικές δραστηριότητες στα μαθήματα φυσικών επιστημών. Σημειώνουν επίσης καλύτερες επιδόσεις και σε σχολεία που προσφέρουν εξωσχολικές δραστηριότητες σχετικές με τις φυσικές επιστήμες, όπως επιστημονικές λέσχες ή διαγωνισμούς.

Οι αποτελεσματικές πρακτικές και οι ποιοτικοί πόροι συναντώνται συχνότερα στα πιο ευνοημένα σχολεία.

Τα αποτελέσματα του PISA 2015 δείχνουν επίσης ότι τα μαθησιακά περιβάλλοντα σε κοινωνικοοικονομικά ευνοημένα και μη ευνοημένα σχολεία μπορεί να διαφέρουν δραστικά.

Για παράδειγμα, σε 37 από τις 69 χώρες και οικονομίες, οι εκπαιδευτικοί στα ευνοημένα σχολεία χρησιμοποιούν συχνότερα τη διδασκαλία που προσαρμόζεται στις ανάγκες των μαθητών από ότι οι εκπαιδευτικοί στα μη ευνοημένα σχολεία. Σε 16 χώρες και οικονομίες, η προσαρμοστική διδασκαλία χρησιμοποιείται επίσης συχνότερα στα ευνοημένα σχολεία από ότι στα μη ευνοημένα σχολεία, αν και στο Βέλγιο, την Κροατία, τη Γαλλία, το Ισραήλ, την Ιταλία, τη Λετονία, το Μαυροβούνιο και την Ισπανία, η προσαρμοστική διδασκαλία χρησιμοποιείται συχνότερα στα μη ευνοημένα σχολεία.

Διαφορές μεταξύ ευνοημένων και μη ευνοημένων σχολείων σε σχολικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις επιδόσεις

+ Στατιστικά σημαντική διαφορά, υπέρ των ευνοημένων σχολείων
- Στατιστικά σημαντική διαφορά, υπέρ των μη ευνοημένων σχολείων

m Η διαφορά δεν είναι στατιστικά σημαντική
Λείπουν δεδομένα

	Διαδικτικές πρακτικές		Σχολικό κλίμα		Έκθεση στην επιστήμη	Πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς πόρους		
	Προσαρμοστική διδασκαλία	Διδασκαλία υπό την καθοδήγηση εκπαιδευτικού	Παιδαγωγικό κλίμα πεθαρχίας στα μαθήματα φυσικών επιστημών (σχολείο)	Υποστήριξη των εκπαιδευτικών	Ό/η μαθητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει τουλάχιστον ένα μάθημα φυσικών επιστημών	Πόροι για τις φυσικές επιστήμες	Το σχολείο προσφέρει επιστημονικούς διαγωνισμούς	Το σχολείο προσφέρει μια επιστημονική λέσχη
ΟΟΣΑ								
Αυστραλία	+	+	+	+	+	+	+	+
Αυστρία		+	+	-	+	+	+	
Βέλγιο	-		+	-	+	+	+	
Καναδάς			+		+	+	+	+
Χίλη		+	+		+	+	+	+
Τσέχικη Δημοκρατία		+	+	-	+	+	+	+
Δανία	+	+	+	+				
Εσθονία								
Φινλανδία	+	+				+		
Γαλλία	-	+	+	-	+	+	+	
Γερμανία	+	+	+	-	+	+	+	+
Ελλάδα		+	+		+		+	+
Ουγγαρία		+	+	-		+		+
Ισλανδία		+	+		-	+	+	+
Ιρλανδία			+	-		+		+
Ισραήλ	-			-				
Ιταλία	-	+	+	-	+		+	
Ιαπωνία	+	+	+	+		+	+	+
Κορέα			+		+		+	+
Λετονία	-			-		+		
Λουξεμβούργο		+	+		+	+	+	+
Μεξικό				-		+	+	+
Ολλανδία	+	+	+	-		+	+	
Νέα Ζηλανδία			+		+		+	+
Νορβηγία						+		
Πολωνία				-			+	+
Πορτογαλία					-	+		
Σλοβακική Δημοκρατία			+	-	+	+	+	+
Σλοβενία	m	m	+		+	+	+	+
Ισπανία	-	+				+		
Σουηδία	+	+	+					
Ελβετία	+	+	+		+	+	+	
Ταϊκία				-	+	+	+	+
Νηωμένο Βασίλειο			+	-	+	+	+	
Νηωμένες Πολιτείες	+	+	+			+		+
Εταίροι								
Αλβανία	m							
Αλγερία	m		-	-			+	
Βραζιλία	+	+	+		+	+		+
B-S-J-G (Κίνα)*	+	+	+	+		+		
Βουλγαρία			+	-		+	+	+
CABA (Αργεντινή)*	m	+			+	+		
Κολομβία	+	+		-	+	+	+	+
Κόστα Ρίκα	+	+			+			
Κροατία	-		+	-	+	+	+	+
Δομινικανή Δημοκρατία		+		-		+		
ΠΓΔΜ*	m	+	+	-	+	+	+	+
Γεωργία	m	-		-	+	+		
Χονγκ Κονγκ (Κίνα)		+	+				+	
Ινδονησία	m	+			-	+		+
Ιρδανία	m	+				+	+	+
Κόσοβο	m	+			+	+		+
Λίβανος	m					+	+	+
Λιθουανία			+	-		+	+	
Μακάο (Κίνα)			-	-	-	+	-	+
Μάλτα	m	+	+	+	+	+	-	-
Μολδαβία	m		-			+		+
Μαυροβούνιο	-	-		-	+	-	-	-
Περού				-		+	+	+
Κατάρ	+	+	+		+		+	+
Ρουμανία	m	+	+	-			+	+
Ρωσία			-	-		+		
Σιγκαπούρη	+	+	+	+	+	+	+	+
Κινεζική Ταϊπέι		+	+		+	+	+	+
Ταϊλάνδη			-		+	+	+	+
Τρινιντάντ και Τομπάγκο	m	+			+	+	+	+
Τυνησία			-	-				
Νηωμένα Αραβικά Εμιράτα				-				
Ουρουγουάη	+	+	+		+	+	+	
Βιετνάμ	m			+		+	+	+

* B-S-J-G (Κίνα) αναφέρεται στις τέσσερις επαρχίες της Κίνας που συμμετέχουν στο PISA: Πεκίνο, Σαγκάη, Jiangsu, Guangdong.
CABA (Αργεντινή) αναφέρεται στη Ciudad Autónoma de Buenos Aires, Αργεντινή. ΠΓΔΜ: Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.
Σημείωση: Ένα κοινωνικοοικονομικά πολιοενκτικό (ευνοημένο) σχολείο είναι ένα σχολείο που βρίσκεται στο κατώτερο (άνωτερο) τέταρτο του δείκτη οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης σε επίπεδο σχολείου PISA σε κάθε χώρα/οικονομία.
Πηγή: OECD, PISA 2015 Database.

Το PISA διαπιστώνει επίσης ότι, σε 39 χώρες και οικονομίες, το παιδαγωγικό κλίμα πειθαρχίας στα μαθήματα φυσικών επιστημών είναι καλύτερο στα ευνοημένα σχολεία από ότι στα μη ευνοημένα σχολεία. Η σχέση μεταξύ παιδαγωγικού κλίματος πειθαρχίας και το κοινωνικοοικονομικό πλεονέκτημα είναι το ισχυρότερο μεταξύ όλων των παραγόντων που εξετάζονται εδώ. Ωστόσο, στην Αλγερία, το Μακάο (Κίνα), τη Μολδαβία, τη Ρωσική Ομοσπονδία, την Ταϊλάνδη και την Τυνησία, η πειθαρχία στην τάξη είναι καλύτερη στα σχολεία που βρίσκονται σε πιο μειονεκτική θέση, γεγονός που σημαίνει ότι τα σχολεία μπορούν, σε ορισμένα πλαίσια, να διαχειριστούν τον μεγαλύτερο κίνδυνο συμπεριφορών που δημιουργούν αναστάτωση στο σχολείο - συχνό φαινόμενο ανάμεσα στους μαθητές από μη ευνοημένα περιβάλλοντα. Επιπλέον, υπάρχουν σχολικά συστήματα (όπως της Εσθονίας, της Φινλανδίας και της Νορβηγίας) όπου η σχολική πειθαρχία δεν διαφέρει μεταξύ μη ευνοημένων και ευνοημένων σχολείων· τα συστήματα αυτά καταφέρνουν να συνδυάζουν τα υψηλά επίπεδα επιδόσεων στο PISA με την ισότητα.

Σε 34 χώρες και οικονομίες, οι μαθητές σε μη ευνοημένα σχολεία είχαν περισσότερες πιθανότητες να αναφέρουν ότι οι εκπαιδευτικοί τους είναι υποστηρικτικοί από ότι εκείνοι σε ευνοημένα σχολεία - μόνο σε 7 χώρες/οικονομίες παρατηρείται το αντίθετο. Αν και η ισχύς της σχέσης μεταξύ της υποστήριξης των εκπαιδευτικών και της απόδοσης είναι κάπως ασθενέστερη από άλλους παράγοντες, αυτό αποτελεί αξιοσημείωτη εξαίρεση στο πρότυπο των καλύτερων πρακτικών που παρατηρείται στα ευνοημένα σχολεία. Είναι πιθανό ότι, επειδή τα μη ευνοημένα σχολεία τείνουν να έχουν μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών που είναι φτωχοί, μετανάστες, δεν μιλούν τη μητρική τους γλώσσα ή προέρχονται από μονογονεϊκές οικογένειες - όλα αυτά μπορεί να έχουν αντίκτυπο στη μάθηση - οι εκπαιδευτικοί σε αυτά τα σχολεία τείνουν να είναι πιο υποστηρικτικοί προς τους μαθητές. Το αποτέλεσμα μπορεί επίσης να σηματοδοτεί έναν τρόπο με τον οποίο ορισμένα μειονεκτικά σχολεία βοηθούν τους μαθητές τους να ξεπεράσουν τα δομικά εμπόδια στη μάθηση.

Σε 34 χώρες και οικονομίες, οι μαθητές σε ευνοημένα σχολεία απαιτείται συχνότερα να παρακολουθήσουν τουλάχιστον ένα μάθημα φυσικών επιστημών από ότι οι μαθητές σε μη ευνοημένα σχολεία. Εξαιρεση αποτελούν η Ισλανδία, η Ινδονησία, το Μακάο (Κίνα) και η Πορτογαλία, όπου οι μαθητές σε μη ευνοημένα σχολεία υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μαθήματα φυσικών επιστημών συχνότερα.

Όσον αφορά την ποιότητα των εκπαιδευτικών πόρων, τα ευνοημένα σχολεία έχουν σαφώς το προβάδισμα. Σε 50 χώρες και οικονομίες, οι εκπαιδευτικοί πόροι ειδικά για τα μαθήματα φυσικών επιστημών είναι ευρύτερα διαθέσιμοι στα προνομιούχα σχολεία· το Μαυροβούνιο είναι η μόνη χώρα στο PISA 2015 όπου τα μη ευνοημένα σχολεία διαθέτουν υψηλότερης ποιότητας πόρους ειδικά για τις φυσικές επιστήμες από τα ευνοημένα σχολεία. Επιπλέον, το φάσμα των ευκαιριών μάθησης πέραν των κανονικών μαθημάτων είναι επίσης πολύ στενότερο στα μη ευνοημένα σχολεία, καθώς τα σχολεία αυτά τείνουν να προσφέρουν λιγότερες εξωσχολικές δραστηριότητες, όπως επιστημονικούς διαγωνισμούς και λέσχες, και λιγότερες αθλητικές, μουσικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Τα επιτυχημένα σχολικά συστήματα παρέχουν πρόσθετη στήριξη στα μη ευνοημένα σχολεία.

Η διάθεση πρόσθετων πόρων σε κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα σχολεία δεν είναι μόνο ένας τρόπος αντιστάθμισης των ανισοτήτων μεταξύ των σχολείων, αλλά μπορεί επίσης να συμβάλει στη βελτίωση των συνολικών επιδόσεων των μαθητών στις φυσικές επιστήμες. Πράγματι, περίπου το ένα τρίτο της διακύμανσης των επιδόσεων στις φυσικές επιστήμες μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ εξηγείται από το βαθμό ισότητας στην κατανομή των εκπαιδευτικών πόρων μεταξύ των ευνοημένων και των μη ευνοημένων σχολείων, με τα πιο δίκαια συστήματα να έχουν καλύτερες επιδόσεις κατά μέσο όρο. Οι επιδόσεις των ασθενέστερων μαθητών φαίνεται να βελτιώνονται περισσότερο, και όχι εις βάρος των μαθητών με τις υψηλότερες επιδόσεις, όταν κατανέμονται σχετικά περισσότεροι πόροι πιο δίκαια.

Συμπέρασμα Οι μαθητές σε κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα σχολεία εκτίθενται λιγότερο από τους μαθητές σε πιο ευνοημένα σχολεία στα μαθησιακά περιβάλλοντα και τους εκπαιδευτικούς πόρους που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία για τις επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες. Εάν τα σχολεία πρέπει να αντισταθμίζουν τις ανισότητες στο οικογενειακό υπόβαθρο, θα πρέπει να υπάρχουν σε όλα τα σχολεία αποτελεσματικές διδακτικές πρακτικές, καλό παιδαγωγικό κλίμα πειθαρχίας, μεγαλύτερη έκθεση σε υψηλής ποιότητας διδασκαλία των φυσικών επιστημών, καθώς και εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί και υλικά για τις φυσικές επιστήμες. Η πιο δίκαιη κατανομή των πόρων στα σχολεία είναι ένα βασικό πρώτο βήμα για την επίτευξη αυτού του στόχου. Τα σχολικά συστήματα που ήδη συνδυάζουν υψηλές επιδόσεις και ισότητα δείχνουν ότι η προσφορά εκπαιδευτικών ευκαιριών υψηλής ποιότητας σε όλους τους μαθητές είναι εφικτή.

Για περισσότερες πληροφορίες

Επικοινωνία: Daniel Salinas (Daniel.Salinas@oecd.org)

Βλέπε: OECD (2017), *PISA 2015 Results (Volume III): Students' Well-Being*, OECD Publishing, Παρίσι, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264273856-en>.

ΟΟΣΑ (2016), *Αποτελέσματα PISA 2015 (τόμος II): Πολιτικές και πρακτικές για επιτυχημένα σχολεία*, OECD Publishing, Παρίσι, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264267510-en>.

ΟΟΣΑ (2016a), *Μαθητές με χαμηλές επιδόσεις*: OECD Publishing, Παρίσι, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264250246-en>.

Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται υπό την ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ. Οι απόψεις που εκφράζονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται σε αυτό δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις επίσημες απόψεις των χωρών μελών του ΟΟΣΑ.

Το παρόν έγγραφο, καθώς και τα δεδομένα και οι χάρτες που περιλαμβάνονται σε αυτό, δεν θίγουν το καθεστώς ή την κυριαρχία επί οποιουδήποτε εδάφους, την οριοθέτηση των διεθνών συνόρων και συνόρων και την ονομασία οποιουδήποτε εδάφους, πόλης ή περιοχής.

Τα στατιστικά στοιχεία για το Ισραήλ παρέχονται από τις αρμόδιες ισραηλινές αρχές και τελούν υπό την ευθύνη τους. Η χρήση των εν λόγω στοιχείων από τον ΟΟΣΑ δεν θίγει το καθεστώς των Υψιπέδων του Γκολάν, της Ανατολικής Ιερουσαλήμ και των ισραηλινών οικισμών στη Δυτική Όχθη σύμφωνα με τους όρους του διεθνούς δικαίου.

Αυτό το έργο είναι διαθέσιμο με την άδεια Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO (CC BY-NC-SA 3.0 IGO). Για συγκριμένες πληροφορίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και τους όρους της άδειας χρήσης, καθώς και την πιθανή εμπορική χρήση του παρόντος έργου ή τη χρήση των δεδομένων PISA, συμβουλευτείτε τους Όρους και Προϋποθέσεις στη διεύθυνση www.oecd.org.

Αρχικά εκδοθέν από τον ΟΟΣΑ με τον τίτλο : “How do schools compensate for socio-economic disadvantage?”, PISA in Focus, No. 76, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/a77ee9d5-en>. Η μετάφραση δεν έγινε από τον ΟΟΣΑ και δεν πρέπει να θεωρείται επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ. Η ποιότητα της μετάφρασης και η συμφωνία της με τη γλώσσα του πρωτότυπου κειμένου είναι αποκλειστική ευθύνη του/της/των μεταφραστή/τριας/ών. Σε περίπτωση ασυμφωνίας ανάμεσα στην πρωτότυπη εργασία και στη μετάφραση, μόνο το πρωτότυπο κείμενο θα θεωρηθεί έγκυρο.

Η χρήση του αρσενικού γένους γίνεται χάριν οικονομίας, προκειμένου να αποφευχθεί η προσθήκη πολλαπλών επιθημάτων που δυσκολεύουν την ανάγνωση του κειμένου και δεν αναφέρεται αναγκαστικά στο πραγματικό γένος των υποκειμένων.

Η μετάφραση, προσαρμογή και γραφιστική επιμέλεια του κειμένου έγιναν στο πλαίσιο του Έργου «Δημιουργία Ερευνητικών Υποδομών, Επεξεργασία Ερευνητικού Υλικού και Επικοινωνία Αποτελεσμάτων Διεθνών Εκπαιδευτικών Ερευνών» με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Αναστάσιο Εμβαλωτή. Χρηματοδοτήθηκε βάσει της Προγραμματικής Σύμβασης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.

Τομεακό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021 - 2025

Εθνικό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021 - 2025